

Stockholm. Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 25 (235)

Fredagen den 17 juni 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher ..... kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. » 6: 50 Idun ensam ..... » 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten & post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag Lösnummerspris 15 öre (vid kompletteringar)</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad</p>
---	---	--	--	---

Thorborg Rappe.

En liten bäck föddes på de solbelysta fjällvidderna. I muntert språng kastade den sig från klipphöll till klipphöll; den ville ut och se sig om i världen, den stora, härliga världen, som låg där nedanför och lockade, hemlighetsfullt dold under ett skimrande blått töcken — hvad kunde väl gömma sig där bakom?

Och den hoppade fram, sorlande, sjungande, glittrande i vårsolens sken, i oemotståndligt ungdomsöfverdåd ryckande strandens blommor med sig, hvar den kom åt, en fröjd att höra och se för den, som kom i dess väg.

Den växte, blef större, lugnare, djupare, och sken också solen icke alltid så klart som förr, var vägen dock ännu så obeskrifligt härlig, utsikten så vidsträckt.

»Hvarthän bär min färd?» Bäckens började drömma om målet — den hade i sin yrande ungdomslust icke haft tid därmed förut.

Men så sänkte sig vägen med ens så förfärande djupt. Det blef trångt, mörkt och kallt. Skyhöga klippor reste sig på stränderna och förtogo hvarje solstråle, som ville hitta

vägen dit ned. Knappt en liten flik af himlen syntes — nu försvann äfven den. Bølorna ville stelna — så fasansfullt kallt, mörkt och ensamt var där!

»Lifvet är slut för mig, här fryser jag till döds! Hit var det alltså min väg skulle bära!»

Och minnet af solljusa dagar, som varit, blott pinade och brände och kom mörkret och ensamheten att kännas ännu förfärligare.

Strid mot frosten, som vill fänga böljan och lägga den känslolös och kall under sitt istäcke! Kämpa mot mörkret och låt det dock genomskimras af strålen från detta lyckliga »förr» — din väg är icke slut än. En gång skall den dock nå fram till det solbeglänsta hafvet och du lägga dina böljor till ro i dess famn, men utan strid vinnes detta icke!

Och bäcken kämpade en förtviflad kamp och växte därunder och fördes framåt — ännu i mörker, ännu i ensamhet, men frosten hade icke längre herraväldet. Allt kraftigare och lifaktigare slog dess böljor mot stränderna, och se, dessa började sänka

O, lefvande förstånd af tingen, Hvem fattade dig, skönhet? — Ingen
O, snillets, känslans hemlighet, Förutan den, som älska vet.

J. H. KELLGREN.

sig! Himlen skymtade fram, icke i solljus, utan regntung och grå, men det blef dock dager, och fram mellan mörka, klippiga stränder bröt sig bäcken, nu stor och djup — växt till en flod — fram genom en trakt, hvars like den ännu icke skådat. Stränderna sjönko alltjämt, och tungt och vemodigt bredde sig ett förtvinande, blomlost ljungtäcke öfver en milsvid hed.

Här och där försökte en buske eller en stackars liten blomma, någon gång till och med ett förkrympt träd att kämpa sig fram till lif, men det blef blott *skuggan* därpå — jorden var så torr och hård.

Med ens bröto minnena fram hos den forna bäcken, icke pinande nu, utan lifgifvande, ljusbringande.

»Ägde jag icke en gång den gåfvan att sprida lif och glädje omkring mig? Jag vill se, om icke denna stackars förtorkade jord kan blomstra upp, om icke de arma, förtvinande frön, som gömmas i dess sköte, kunna bringas att spira upp till lif!»

Dess böljor häfde sig, och den fylldes af en djup, allvarlig glädje, en sådan glädje som den aldrig ens i sin största lycka smakat. Och den sökte sig varligt och kärleksfullt vägen fram öfver heden, lossande förkrympta rötter ur torkans järnhårda grepp, vattnande frön, som legat bundna i djupet, och ett sakta spirande lif började följa i dess spår.

Buskar och träd sköto små fina, ljusgröna skott, blekgröna ljundblommor tittade här och hvar upp ur tufvorna, och då solstrålarne lekte öfver heden, skiftade den i färger, den ännu aldrig ägt — visserligen dämpade och vemodiga, men det *var* dock lif och färg.

Den stackars heden, den gaf så mycket den kunde, och all en rikare naturs fågring ägde dock icke för floden den skönhet, som dessa torftiga små blommor och bleka blad hade. Arbetet var tungt ibland, och allvarsamma hinder funnos ofta att öfvervinna, men för hvarje sådant, som ställde sig i deras väg, bröto sig vägorna kraftigare, och det pärlstänk, som striden framkallade, föll med särskild välsignelse öfver de fattiga stränderna.

Men floden blir trött en gång, ljufligt trött som man blir det efter ett godt arbete. Väl blifva skuggorna längre mot aftonen, men ju mer det skymmer, desto klarare skimrar vid synranden en blånande strimma i kvällsolens glans — hafvet, målet. Du rika flod! Är du icke tacksam för allt hvad lifvet gaf dig? Tacksam för solljus och lifsglädje, för mörkret som öppnade ditt hjärta, för den försmak af evighetsglädjen, som ligger i att offra sig för andra?

* * *

Den 4 oktober 1832 föddes på egendomen Marielund i Nettraby socken af Blekinge län Ragnhild Thorborg Rappe, dotter af kammarherren Fredrik Vilhelm Rappe och hans maka Amalia Charlotta Danielsson. Solljus och sorgfri förflöt hennes barndoms- och första ungdomstid i det rika, lyckliga hemmet, som hon vid tjuguet års ålder utbytte mot det egna, då hon gifte sig med sin kusin, friherre Carl August Rappe. Det, trots sorger och ekonomiska motgångar, ovanligt lyckliga äktenskapet bröts, då baron Rappe plötsligt, om också icke

oväntadt, afled 1877, lämnande sin maka i djupaste sorg, en sorg som dock hos en så kraftig natur som Thorborg Rappes snart förenades med den innerligaste längtan efter verksamhet, efter något att lefva för, att söka fylla tomheten i sitt lif med. Det var då hon genom en god vän hörde talas om den lilla skolan i Stockholm, dit några varmhjärtade människovänner samlat ett antal af dessa stackars andliga krymplingar, hvilka ända till det sista årtiondet af detta århundrade fått lefva sitt arma, sollösa lif, utan att man kommit på tanken, att något kunde göras för att sprida en stråle af ljus och glädje i deras mörker. Hon hörde, hur styrelsen för skolan sökte en föreståndarinna, som icke endast ville se till, att de *lekamligen* njöto omvårdnad och skydd, utan som hade vilja och förmåga att andligen ge dem den värd, som skulle kunna locka till lif hvad som af förstånd och anlag kanske endast låge slumrande eller bundet i mångt sinne. Hon skulle själf ha intelligens och intresse nog att taga initiativet till nya utvägar och bearbeta den förtorkade jorden och locka fram en spirande brodd därur; hon skulle ha kärlek och mod nog att icke förtrötts, om än arbetet ofta kunde te sig rent af hopplöst.

Samma vän, som delgaf henne detta, och som kände henne väl och visste, att hennes uttalade brinnande längtan att få en verksamhet, som på något sätt gagnade hennes lidande likar, icke blott var utbrottet af en tillfällig exalterad sinnesstämning, utan en allvarligt menad, från hjärtats djup gående önskan, och som också visste, att hos Thorborg Rappe funnos betingelserna för fyllandet af den ingalunda lätta uppgiften, uppmanade henne att söka platsen och föreslog henne samtidigt för en af styrelsemedlemmarna, och resultatet blef, att hon, om också med bafvan, dock tacksamt följde den fingervisning, som gafs henne, och efter inlämnad och beviljad ansökan den 1 augusti 1878 tillträdde platsen som föreståndarinna för Skolan för sinnesslöa barn i Stockholm.

Hvad hon där utträttat är »så litet», säger hon själf — så förvånande mycket, säger den, som följt skolan de 12 åren under hennes ledning, och som vet, hvad arbetet bland de sinnesslöa innebär.

Se denna arma varelse framför dig med sitt själlösa ansikte, slö och likgiltig för allt omkring sig, utom möjligen den matportion, som sättes framför honom, och hvilken slukas med djurisk glupskhet; eller så orolig, så oförmögen att hålla sina sprittande lemmar och irrande tankar — eller rättare förnimmelser — i styr, att det synes omöjligt att få, om blott ett ögonblicks rådrum till ett försök att lugna denna nervösa oro. *Hvar* finna den punkt där man skulle kunna nå den arma, bundna själen? Och gif sedan akt på denna intressanta, flinka lilla väfverska i sin väfstol, arbetande efter ett mönster, tillräckligt svårt att välla en normalmänniska hufvudbry — eller se på henne där vid sin knuppeldyna med de vackra, flere tum breda spetsarna; måhända kan ingen af dem göra något annat, de kunna aldrig lära sig att sätta ens två bokstäfver tillsammans, men anlaget för att lära sig begagna skyttel och knuppelpinne är hos dem detta *något*, som vanligtvis hos hvarje idiot lämnats oberördt af den allmänna förstörelsen. Se det glada frimodiga,

rent af intelligenta uttrycket hos gossen, som sköter verktygen för träsnideriet med riktig konstfärdighet, men som icke ens kan tala rent och kunnat bibringas endast en mycket ringa grad af intellektuel uppfostran — och du skall förstå, hvilken varm människokärlek, hvilken skarpblick, hvilken energi och hvilket oerhördt tålmod som fordras för detta arbete! Det är också dessa egenskaper hos Thorborg Rappe som kommit hennes verksamhet att bära så rika frukter.

Med arbetet grundadt på den ofvannämnda iakttagelsen, att hos hvarje idiot vanligtvis något frö finnes kvar, som bär lif i sig till utveckling, har hon företrädesvis använt slöjd och handarbete som väckande och uppfostrande medel och med en framgång, som ofta haft rent af underbara resultat både hvad ankommer det utvecklande inflytandet på det sinnesslöa barnet och de arbeten, som utförts och ännu utföras.

Den mest välsignelsebringande frukten af hennes verksamhet bland de sinnesslöa är kanske dock realiserandet af en tanke, som redan förut väckts hos en af idiotvårdens varmaste vänner, och som snart blef en hjärtesak äfven för Thorborg Rappe, nämligen bildandet af arbetshem för de ur skolan utgående eleverna, dessa stackars barn, hvilka utan skydd och hem eller med dåliga sådana annars skulle komma att kastas tillbaka i det elände, hvarur de framdragits, blott för att nu, efter bekantskapen med kärlek och omvårdnad, dubbelt lifligt känna det förfärliga i sin lott.

Två arbetshem hafva sålunda under tidens lopp kommit till stånd, ett för gossar på Rickomberga invid Upsala och ett för flickor här i Stockholm; det förra en liten landt gård, där gossarne deltaga i jordbruket, trädgårdsskötseln och hvad öfrigt som kan förekomma, det senare ett litet envåningshus med planterad gård, Norrtullsgatan 14, för närvarande gifvande skydd åt sju flickor. Det är till detta lilla hem, såsom dess föreståndarinna, friherrinnan Rappe sedan förra året dragit sig tillbaka efter att i 12 år hafva arbetat i själfva skolans tjänst, ett värf som nu hvilar i andra kärleksfulla händer.

»Jag trifs icke utan mina idioter,» sade hon, då man förvånade sig öfver, att hon icke hellre valde lugnet af fullkomligt privatlif, och den som vet, hvilken glädje trots allt *tungt* arbete och alla svårigheter ligger i denna verksamhet, den förstår henne, förstår, att det tacksamhetens och tillgifvenhetens solsken, som strålar ur dessa förr så slöa och medvetlösa blickar, kastar ett ljus öfver lifvet, som värmer och manar till fortsatt arbete, så länge krafterna vara.

Rik var Thorborg Rappe, då hon lefde sitt lyckliga sorgfria barndoms- och ungdomslif — rik då hon vid en älskad makés sida väl ofta fick kämpa sig fram genom svårigheter och bekymmer, men hade i utbyte allt det ljuvaste och bästa jorden kan skänka en kvinna — kanske har hennes lif dock varit rikast, sedan hon fick offra det i tjänsten för dessa armaste bland människors barn!

E. K.

